

ORDSPRÅK OCH UTRYCK PÅ PASHTO

د پښتو ژبې انتخابي متلونه

اول سلام بيا كلام!

ادب له بې ادبه زده كيږي . ادب له بې ادبه زده كوه!
ابا اوبو يو وړ ، ويل ابا څه كوي چه غاري غرونه ئې يو وړه.

ابا مه گوري ، خورجين ئې گوري.

اختر پت مېړه نه دی.

آخیر عمر د خواری دی.

اوبن په غلبیل نه درنیږي!

ازمویلی څوک نه ازمويي! ازمويلي بيا مه ازمويه!

ارزان بې علتته نه وي گران بې حکمته!

ازاري ته په ازار ويلو گناه نه شته!

اس مې در کړ خو پر سپرېږې به نه!

اس چې خدای خواروي نو بې يابو کړي!

انسان تابع د احسان!

انسان تر کاني کلک تر گل نازک!

اوباز يم خو بي گدره نه گډېرم!

اوبه په اوبو ، شيدې په شيدو!

اوبو اخيستی ځگ ته لاس اچوي!

اوبه په ډانگ نه بېلېري!

اوبه چي تر سر تيري شي ، څه يوه نېزه څه دوي نېزې!

اوبه د سر له خوا خړيږي!

اور او اوبه نه سره يو ځای کيږي!

اور ته خپل او پردی يو دي!

اور د خپلي لمني لگيږي!

اور ته وچ او لاندې يو دي!

اوره ئې يو موټی نه شته ، شل يې تنورونه دي!

اوره يو موټی نه لري ، تنور يې پر بام جوړ کړی دی!

اوره دي پر اوره ، منت دي پر څه!

اوره که تمام دي ، پيمانه خو يې پر ځای ده!

اول ميرانه په سيالي وه ، اوس سپيتانه په سيالي ده!

اوبن ته يې ويل غاړه دي کږه ده ، ده ويل کوم ځای مي سم دی.

اوبن که هر خومره لوی دی، الوتی نه شي.

اوبن که غټ دی د شیدو تمه ترې مه کوه!
اوبن له باره ولويد، خو له بر بړه ونه ولويد.

انبار دي وي ، خروار دي وي.

آدم خان دي په خيال گوروان درغلی دی.
ارمان چي وروستی عقل اول وای..
ازماينبت اول په کال اوتلين (sekel) و ، اوس دم په دمه دی .

آسان ئې نعلول چنگونبو هم پنبې پورته کړې.
آسمان چي غوريزي ، دومره نه اوريزي .
آس ششني ، خررايي ، غاتره نوري بلاوي وايي.
آس که ټکنی دی میدان لښنی دی.

آس ئې و هغو ته ورکړ چي د تانگ د ټرلو يې نه وه.
اصيل خطا نه لري ، کم اصل وفانه لري.
اصيل خوري نه خاوري کيږي.
اصيل کوټور ، کم اصل خپور .
آغا کورنسته د بي بي بېره نسته

امانت محکه نه خيانتوي.
آموخته خور بلا خور.
انا مړه سول، تبه ئې وشکېده.

انسان نه دی ، هغه چي د حيوان خخه گيله کوي.
اوبه چي تر غاړي ورسيزي ، زوی تر پنبولاندي کيږي.

اوبه دلويه سره خړي وي.
اوربشي څه په ځمکه کي څه په جوال کي؟
اور او پنبه نه سره يوځای کيږي.

اور او اوبه نه سره يوځای کيږي.
اوره يې يومت نشته سل ئې تنورنه دي.
اوسپنه په اوسپنه ماتيږي.

اونب په غلبېل نه دريږي.
اونب په خپلو متيازو (بولو kiss) کي گوډيږي.
اونب ترپله bro لاندي نه سي پوتېدلای.
اوبنه، هرڅه دي بې هوبنه.
اونب ته ئې ويل لوبي وکره، ده جرونگان له بېخه وکنبل.

اونب ته ئې ويل دا مغزی دي ولي کورډی؟ ده ويل روندشی کوم ځای مي سم دی.
اونب چي لوي باروړي خوارک ئې څوز taggar دی.
اوگره په تلوار نه سرپيږي.
اوگره ځيني توې سوله، ويل په نصيب مي نه وه.
اول ځان پسې جهان!
اول حق د گاونډي دی.
اول زده کره، بيا کوزده کره.
اختر پت مېړه نه دی!
اوبه په ډانگ نه بېلېږي.
انسان له خطا سره ملگری دی.
اوبه هم د لوبني پر مخ چنبلي کېږي.

بابا به ويل ادې به منل!

بې وخته مېلمه ئې له خپله بخته خوري.

بې مېوې ونه څوک په ډېره نه ولي.

بې مزده کار مې نه زده ، چې مزد راكې كار مې بڼه زده.

بې ما دې شـل نه كړه!

بې كسه بدي نه شي پاللاى!

بې كاري د بدبختۍ زانگـو ده!

بې كاري لنگيږي، خواري ترې زيږي.

بې عقل جمال(بنايست) خوبوي، عاقل كمال!

بې عقل دونه(دومره) په بل نه كوي، لكه په خپل ځان!

بې زحمته راحت نه شته!

بېزاره دي د خيره، خو سپى دې درگرځوه(گرزوه)!

بې ډوله مه گـلـېـږه!

بې ډوډى اوسه ،بې كوره مه اوسې!

بې چرگه به هم سبا شي!

بنده را شه د خداى خپل شه ،لكه پر ځان هسې پر بل شه.

بنده اريان(حيران) خداى مهربان!

بـل ته گوته نيول كيږي ، او ځان ته نـه!

بلا وه او برکت يې نه وو.

بلا له خپلي لمني پورته کيږي.

————— ر يې شته، برکت يې نه شته.

بريت يې ښه بریت دی، خو په خوشي شونډه ولاړ دی.

برخي وېشه، مېړونه گوره.

برخي ټولي ازلي دي، نه په زور نه په زاري دي.

برج دې تر اسمانه، سپی دي له لوري مري.

برېنډلخ) له لاري اوږي، او وږی له لاري نه اوږي.

بډای(خان) يې له خواره گتتي، او خوار يې له بډايه.

بد مکوه، بد به نه وينې.

بد ياران په بده ورځ په کارېږي.

بده ورځ کله کله وي.

بد مه راسره کوه، ښه دي نه غواړم.

بد عادت چې زورور شي، عقل مرور شي.

بد زوی نه زوی!

بد په بلا اخته ښه دی.

بد به دي زړه په لرم، سلام به دي خوله لرم.

باغ (بن) که باغوان لري، چغال هم خدای لري.

باغ چې لابن شي، باغون يې خوار شي

باز چې هر خومره خوار شي، چونگېني نه خوري.

بازار ته څه وړې، ويل طالع.

باران وشو، چاکونه پټ شول.

بابا دي خدای وبخښي مگرد سهار په لمانځه کي سست و.

بابا گيلې کوي، ادې پېرې کوي.

بارونه ئې تړل، اوبنانو ژړل.

بارئې په شانه شو وړای، يولرگی يې بل پرکښېښود.

باغ که باغوان لري، چغال هم خدای لري.

باغ چې پوخ سي باغوان کور سي.

بام ئې لوړ، کور بې ډگر.

بد بانجن بلا نه وهي.

بد په سلام نه ورکېږي.

بد تر بور kusun په بد ځای کي په کارېږي.

بدمه راسره کوه بڼه دي نه غواړمه.

بدمه کوه بدمه نه وينې!

بده ماندينه تنگه موچنه ده.

برخي ټولي ازلي دي نه په زورنه په سيالي دي.

برخي وېشه مرونه گوره.

بلا بيده بڼه وي، نه وينه.

بل ته څا/کوهي مه کينه، چي خپله پکښي لوېږي.

بل من چپه شو!

بنده حېران خدای (ج) پر مهربان.

بنده راشه دخدای خپل شه، لکه پرخان داسي پر بل شه.
بنده و خپل عمل.

بوچ داخترې خلاص دی.
بيده sovande بل بيده نسي وينولای.
بې زحمته راحت نشته!
بېزاره دي له خيره يم، سپي دي در گرځوه.
بې نسخي سړی بنه دی نه په کورکي همېشه جنگ.

بې عقل دونه په بل نه کوي لکه په ځان.
بې گودره چي گيدوېرې، خود بې سيند flod وړي.
بې ما دي شل نه کره!

بې چرگه به هم سبا شي.
بې عمله علم، دبې مېوې ونې په څېر وي.
برج مې جوړاوه، راڅه کادانه سوه.
بې زحمته راحت نسته.

پاچاهي پاچاهانو لره بنايي، لويي خدای لره

پاک اوسه، بې باک اوسه!

پر اوبن سپور، سپي وخور!

مارنيوونکی د مار له لاسه مري.

پر خره سپور خرځني ورک.

پر خوار مړې(مړي) د قران ختم نه کيږي.

پر خوږه مټکه هر وانه شین کيږي.

پردي زوی نه زوی!

پردي سپی، په ډوډی خپل!

پردي جنگ، نیم اختر دی.

پردي کټ، تر نیمو شیو وي!

پردي غوښه، په ځان پوري نه نښلي (منښلي).

پردي موچنه (بوټ) پر پښه معلومیږي.

پردي مال نه خپلیږي.

پردي ډوډی تر زرمه تیري لاندې ده.

پردي خواږه یا پور دی یا پښور!

پر رانده شپه او ورځ یوه ده.

پر بنو تلوار پر بدو تامل!

پاروگر د مار د لاسه مري.

پراخند بنوروا ډېره ده.

پخوا له پخوا سره ولاړ.

پر پوست سیکه نه وهل کيږي.

پر خره یوه لپه اوربشي ډيري دي.

پر خره سپور دی خريې ورک دی.

پردي خر په شا زور ور دی.

پردی اور Eld تر واورى snö سور دی.
 پردی زوی نه زوی کیري.
 پردی مور نه مور کیري.
 پر سپي هډوکي ډپر دي.
 پر کورنگ نیمن دانه ډپره ده.

پر گازره نه یم پرخرپ یې یم.
 پر لڅه خبته یې ملا تړلې ده.
 پر لوره وخیژه څار وکره، خلک چي کړي هغه کار وکره.
 پر ملا یې لمبول دي بڅبنه ئې پر خدای (ج) ده.
 پر هغه دي خدای مېلمه که چي مېلمه یې نه وي لیدلی.

پر مي که، نو مې مي که.
 پز پرې کړي که شرم درلودای، د چرې نوم به یې نه اخیستلای.
 پیشي ته دي خدای وزرنه ورکوي، که یې ورکی نود چغوکو تخم به وباسي.
 پښتون نه دی چي دنوک جواب سوک ورنه کړي.

پښتون له غیرته ځان اورته اچوي.

پښو پښوارمان کارې غالی ده.
 پښې هلته ځي چي زړه ځي،
 پک تر پکه پوري، نو نه چي ماغزه یې بنکاره وي.
 پک نه پرسر تار لري، نه په چا کا رلري.
 پکه نه سر(و پښتان) لري نه ئې په چا اويي.

پلار دي سپرو مې کړ که پلو؟ ویل څه یې کوم زما دښې ووت..
 پښه یې مه گوره، ایمان یې گوره.
 پښه گوتي سره یو نه دي. پښه گوتي توپیر سره لري.

پنڄه گوتي په خوله نه ننوزي.
پور پر غاړه ، مېر مرداره.

پور چي تر سلو تېر شو ، وچه مه خوره.
پوره ! ورک دي کره دوه کوره.
پوه سپی تر خپلي کمبلي پښې نه تېروي.
په اوبو څوک نه چاغیږي.
په بازيو کي تل بنگرې ماتېږي.

په بل وطن کي دنو کښت کوه تېرېږه.
په پردي کور کي سل مېلمان هېڅ نه دي.
په پردي پرتاگه ځان نه پټېږي.
په تياره کي خپل سپوری هم نه بنکارېږي.
په جار جار دي مي ښه نسته ، گېډه مي مړه که.
په څاخکي څاخکي droppar ډنډه جوړېږي.
په خپلو خپل ، په پردو پردی.
په خپله کوڅه کي سپی هم زمري وي.
په خره ئې وس نه رسیده پر پالانه sadel يې را واچول.
په ژړا پسي خندا ده !
په خواره ځمکه کي هر وانښه شين کېږي.
په خوله خوږ ، په کونه کوږ.
په دوبي چيري وې چي په ژمي سيوري کوي.
په دنيا باور مه کوه ، گاهي لوږده گاهي ځوږه.
په درنو دروند په سپکو سپک.
په ډيري کې يې خوره ، په لږ کې يې وېشه.
په ډيرو ليوني خوشحاله دي.
په رنگ ښايسته ، په عمل خوار خسته.
په ږندو کي چپک اغا دی.
په زحمت پسي راحت دی.

په زهږو زړو گوتي مه واهه .
 په ژرنده کي دي شپه شه د زوم کره دي مه شه.
 په ساعتيري کي تل خوابدي پېنښېري.
 په سپکو سپکتيا ، په درنو دروند تيا.
 په سپي زوی ، تل مور او پلار ښکنځلی وي.
 په سلو وهلی ښه دی ، نه په يوه پېر.
 په شلومبو که چاغېدلای ، غرکه به چاغه سوې وای.
 په شيدو سوې مستې پوکي.
 په شمله دي شوم غلظه ، کورته چي دي راغلم يوه اوښه بله کته.
 په ښادې دي ښاده نه شوم ، په غم دي تور تلبه سوم.
 په ښه پردي خپليږي ، په بدو خبرو خپل پردي کيږي.
 په غرمو يې وگټه ، په سيوري يې وخوره.
 په غرمه کي اور بليږي ، سورنا چي ورته گډيږي.
 په غم پسي ښادي ده.
 په غموکي دانا غم غيم.
 په کورکي يو تک دارو نه لري ، پرځان ئې نوم غمباره ايښی دی.
 په کورکي نه کوک نه پياز ، ارږی د وازگو.
 په گړځېدونه مري ، په کښېنستو مري.
 په گورم کي ئې غوا نه درلوده ، د گوروان سر يې ماتا وه.
 په گوږه ويلو سره خوله نه خوږيږي.
 په محکه کي سيوری نه لري ، په اسمان کي ستوری.
 په ناسته غمښه نه کيږي.
 په نن پسي سبا سته.
 په وهلو څوک نه سميرې.
 په هر شي کي ښه او بد شته.
 په هغه دي خدای مه واهه چي وهل يې نه وي کړي.
 په هغه وياله کي چي اوبه تللي وي بيا به راسي.
 په يوه استنجا لمونځ نه کيږي.
 په يوه چپلاخه/خپېره د سلو منځ خوږيږي.

- په يوه ځين کي دوه کسه نه ځايږي.
- په يوه لاس کي دوې هندوانې نه اخیستل کيږي.
- په يوه موزه کي دوې پښې نه ځايږي.
- پياز دي وي په نیاز دي وي .
- پېټ نسته ، شرم وغره ته ختلی دی .
- پېري ته غزنی څه دی.
- پير نه الوزي مريد يې الوزي.
- پيل/فيل که مړ شي ، يوزنگون اوبه يې لا په نس کي دي.
- پيل/فيل چي ژوندي وي يو لک [hundratusen](#) دی ، چي مړ سي دوه لکه دی
- پراوښ به سپور يې سپی به دي و خوري .
- په يوه گل نه پسرلی کيږي .
- په جنگ کي گيلې نه کيږي .
- پښه خپله پښه / بوټ / مچنه پېژني .
- په شرم دې هغه وشرمېږي ، چې پرې پوهېږي .
- پښې له برستنې / کمبلي سره سمې غزوه
- پور چې ځنډني شي ، خوردنی شي .
- په يوه بوټ کي دوې پښې نه ځايېږي .
- په شيدو سوی ، مستې پو کي .
- پلټونکی پيدا کوونکی دی .
- پياز دي وي ، په نیاز دي وي .
- په حلوا ، حلوا ويلو خوله نه خوږېږي .
- پلار گتلي ته زوی اسانه دي .
- پردی کټ تر نیمو شپې وي .
- په پښتو کي به پښتۍ ماتوي .
- پټکی/لنگوته چې له سره ولوېږي ، او پروږو تم شي هم نه دی لوېدلی .

په تياره کې ه رڅوک ډارېږي ، څوک نارې وهي ، څوک يې نه !
پزه پرې کړي که شرم درلودای ، دچرې نوم به يې نه اخيستلای .

تارو يو مرغه دی ، هرچا ونيوی . دهغه دی .

تازيان چي هوسی نيسي دهغو خولې توري وي .

تازي چي تر تازي پاته شو لکي يې غوته پرې که .

تر اوبو دمخه گاولي/بوټونه مه کاره .

تربور ته بې وروره مه شي ، ورور ته بې زويه ، پلارته بې مور .

تر بې عقل خپل/دوست ، هونبنيار دنمن بنه دی .

تر پنبولاندي محکه مه گوره ، ليري واټن گوره .

تر تياره برخه مه تېرېږه .

تر خوړلو يې اُميد بنه دی .

تر دې يې تېر ، هغه نور يې ستا گنډير gift .

تر رمې يې سپي ډې ردي .

تر زرین پوښه پياده ، د غوايي سپور بنه دی .

ترور/عمه نيمه مور .

تر يوې خرما دوې وڅکي بنې دي .

تر مزي شکر دانه ډيره ده .

تر کورني سړي ، گڼسته خرنه دی .

تر شير يې په بنسوروا خوشحاله دی .

تړی په خوب اوبه ويني .

تر مړه زمري ، ژوندي گېډر بنه دی

تر سره گټه ترت تاوان بنه دی .

تر ورخ چي اوبه تېري شي ، بېرته نه راگرځي .

تروپش يې په چور خوشحاله دي .

ترياکي دوه په ايکي .

تو ، په شونډانو کيږي .
 تربېکاري ، بېگاري بڼه ده .
 تږی سپی یې پرکور نه اوبیږي .
 تشه لاسه ته دښمن مي یې .
 توپکه gevär مه دي خوله سه ، مه دي کونه .
 ته بڼه سپی ئې د پلار دي دامانه svårdom کړی .
 ته کښته سه ، آس ماته راکه .
 تیغ په جوهر خوارک کوي
 ته مي بزې وهه ، زه به دي روژې وهم .
 توزنه هیله د خدای د کرمه وتلی ده .
 توتکی وای بې آزاره ده ، ویل د چمن د چنجیانو خڅه پوښته وکړه .
 تورد تورو دی ، ژیر د نجونو دی .
 تورسپی داوزگړي په بیه خرڅېږي .
 توري چرگي سپیني هگی اچوي .

ته هم اسیوان زه هم اسیوان ، ته و ما ته وا غزل ووايه . mölla اسیا
 تر بورمې کړه ، لمر ته یې مه اچوه .

توکړي نارې بېرته نه اخیستل کېږي .
 تماشا بین دښې منځ ولي .
 ترچاره لاندي هم ساه سته .
 تیره رايي ، رايي دخوار پرسرلگېږي .
 ته زما دارو ، اوزه ستا دارو !

جولا سوی نه یې ، بیا نېچې غلا کوي .
 جنگ چي سورسو ، میری تود شو .
 جنگ چي نه کوي لویه ډبره اخله .

تمبه ته یو باد هم غنیمت دی .
 جنگ په وسله ، ننگ په غله .

جنگ پر خاوره بنه دی ، نه پر شېدياره.

خراغ چي ئې په کور کي لگيږي و صحرا ته خه اړتيا دی.
 خمڅه/کاچوغه په ځان غره سوه ، چي په دې اوگره سره سوه.
 څوک مه وهه په گوته ، تابه نه ولي په لوټه.
 څوک وايي چي زما د غر کي خوند بد دی.
 څوک وائي خه وخورم ، څوک وائي په چائي وخورم.
 څو يې ونه شاربې کوچي نه کوي.
 خه توره تېره وه ، خه انا ورسته وه.
 خه خوره ، چه پرېږده.
 خه چي په کتو کي وه ، هغه په خمڅي/ کاچوغه کي را پورته کيږي .
 خه دي کول ، چي پلارا ونيکه دي کول.
 خه راوړه ، خه به يوسي .
 خه زه بدوم ، خه د بنمنانو لاس راپسي ټکوهل .
 خه ژرنده پخه وه ، خه غنم لاندې وه .
 خه لاس تر مينځ ، خه غر .
 خه يې کوي ، چي نه يې کوي
 خه چي کړي هغه به رېږي .
 خه غنم لاندې وه خه ژرنده پخه .

ځان ته بنه وايي بنه نه کړي ، داخه وايي دا خه کړي!
 ځنگل چي اوراخلي ، وچ اولاندې ټوله اوراخلي .
 ځوان پر غرې زور پر لري mage .

ځان ساتلی بنه دی ، د بنمن وژلی بنه دی .
 مخکې هغه سوخي چي او پرې بلېږي .

حيادار حيا كوله ، بي حيا ويل زما خه بپريزي/ ډاريږي.
حال منصور وايه چي سرئي په دار شو .

چا په كلي كي نه پريښود، ده ويل اس مي د ملك كره وتړي.
چا په ورا كي نه پريښود . ده ويل دمخ اوښ زما دي.
چا په قافله/كاروان كي نه پريښود، ده ويل دمخ اوښ زما دي .
چاره چي د سرو زرو شي ، خوك يې په نس كي نه وهي.
چرت يې واهه خورجين يې بايلو .

چرسي زوی نه زوی .
چرگ چي خوان شي پر بام ورو ورو ځي .
چرگه مي ناجوره ده بهانه مي ورته جوړه دي .
چرگه چي بېره شي ، دا هم بده جناوره شي .
چرگ د مالگي په خلكو خه پوهيږي .
چغال ته انگور نه رسیده ، ده ويل دا تروه دي .
چغال پر نعمت شكر كينس چرگ يې د خولې ووت .
چه اړسي ، وخره ته واي بابا .
چي اوبه وي تېم ته خه حاجت دي ؟
چي اوسې په خوی به د هغو شي .
چي بابا ژوندي و ، هلته ادې ادې وه .
چي ايمان وي د مرگه خه وېره/بېره ده .
چي باد نه وي وني نه نسوري .

چي هوربه vitlök و نه خورې د خولې دي بوی نه ځي .
چي باد وي د پاسه ، باران ئې سم دلاسه .
چي باد ئې وي د كښې ، وريځي ځغلي لكه بزې .
چي بابري زما په كتاب پري .
چي بخت يې تورشي دښمن ئې د پلار كور شي .
چي بد كوي ، بد به مومي .

چي بد غواړي ، پرېدو به واوري .
 چي فال گورم ښه راځي ، چي يارگورم نه راځي .
 چي پر لوړه گرځي ، پر ژوره پرزي .
 چي په ځان کي ويني ، په جهان کي ويني .
 چي په ناز لويږي ، په زيار زړيږي .
 چي په خپله يې وخورې غول به سي ، چي بل ته ئې ورکې گل به سي .
 چي په مرگ يې ونيسي ، په تبه به راضي شي .
 چي مېلمه ئې سوړسک خوري ، کوربه به څه خوري ؟ .
 چي په ډېر يې واخلي ، په لږ يې مه خرڅوه .
 چي په ډله کي دوست نه وي ، مه پکښي کښېنه
 چي په نيمه شپه بيدار يې ، که غل يې زما يار يې .
 چي فيلان کوي ، فيلخانې به هم کوي .
 چي فيلان لري ، دروازه به لوري ايرېدي .
 چي تر ملکه دي کره ، نو دي ورکه کره .
 چي تيار وي ، هغه يار وي .
 چي تېرشو ، هغه هېرشو .
 چي چرگ نه و ، آذان چا کاوه ؟
 چي څوک دي ونه پوښتي مه گډيږه .
 چي حج حج لري ، يوخت به حاجي شي .
 چي خان يې په ياران يې ، چي ياران نه وي توري خاوري د بيابان يې .
 چي خرڼه لري ، خرڼه ارزي .
 چي دهلکه وفا غواړي ، لکه د خره چي کيميا غواړي .
 چي د بنگو بتل زدوي ، اخير به بنگي شي .
 چي د گډېري په جنگ وزې ، تايه د زمري نيسه .
 چي در ئې نه کړم ، آزار دي پر څه کړم .

چي دود نه وي هلته سود نه وي.
 چي ډب نه وي ادب نه وي.
 چي ډول دي وي په څنگ ، د وهلو دي څه ننگ.
 چي ډير وايي . لږ څيڙي.
 چي ډيري شي ، مرداري شي.

چي راځي د بل د کوره ، پرتا به شپه شي تکه توره.
 چي زر وي . زاري د کومه ده.
 چي زما سره ځي ، تل به توري وڅکي خوري.
 چي زيار کاري ، گتې د هغو دي.
 چي ژرنده ئې گرځي ، بلا ئې پرځي.

چي ژوندي وم بڼه مي غواړه ، چي مړ سوم مه راپسي ژاړه.
 چي سپي د دنيا نه شي ، د دنيا خاوند به نه شي.
 چي ستاد کوره راځي ، په غلبيل کي دي راځي.
 چي ستړي نه شي ، مور به نه شي.
 چي سروې خولي ډيري دي .

چي سردي نه خوږيږي داغ مه پر ايرده.
 چي شپه ئې ترمينځ وي د هغي بلامه بېرېره.
 چي بڼه هلته دي شپه .
 چي طلب بي کوي پرېښ به شي.
 چي عقل نه لري ، پرکور بي تل غم وي.

چي غل نه بي د پاچا مه بېرېره.
 چي غل نه تنبتي ، مل دي وتبنتي.
 چي غواړي ئې ، پروا بي وړي.
 چي غوټه په لاس خلاصيري ، حاجت غاښ ته نشته.
 چي بد غورځي هغه بد پرزي.

چي کوچنی وي پر پښو ځي ، چي لوی شي پر اوږو ځي.
 چي کوچنی ونه ژاري ، مور تی نه ورکوي.
 چي کرې هغه به رېښې.
 چي کلی په نامه لري ، يو خوی تر نورو ښه لري.
 چي گرنګ مي خڅېده ، چي خدای راکړي ستايې څه ؟

چي لري دي لري يې ، لري دي لري يې.
 چي لږ خوري هغه تل خوري ، چي ډېر خوري هغه گنډير خوري.
 چي لوی غايي ، کوچنی ترايي.
 چي له خدایه پته نه وي ، د بندگانويې ولي پتوي.
 چي د ياره وايي ، د ځانه وايي.
 چي مربی لری ، مربا خوره.
 چي مرونه وي هلته کورنه وي.
 چي مړ شو هغه پر شو.
 چي مشريې ساون وي ، لښک ريې گوزاون وي.
 چي مشريې وي سپی ، د کشريې څه کمی.
 چي مشريې غمبروي ، اختر بې ماډيگروي.
 چي ملا وايې هغه کوه ، چي ملا کوي هغه مه کوه.
 چي مور لري ادکه ، په صفت به يې واده که.
 چي مور مېره سي ، پلار پلندر سي.

چي نغده دي وليدل څنگه دي وځنډل.
 چي نه کوي حبيب ، څه به وکي خوار طبيب.
 چي نه کار په هغه دي څه کار ؟
 چي نه دي وي د مور داسي مه وايه چي وروره.
 چي نسې تلای وابه دي خلم ، چي نه ځې څه در و کم.
 چي نه غواړم ، هغه مه راپېښوي.
 چي نه مرم لا به واوړم.
 چي نه منې د يار پندونه ، لاس به نسې پر سرونه.

چي واورې وايه ، چي ووينې مه وايه .
 چي وخت د بنکار سي تازي ، اسهال سي .
 چي وخت د ختمې سي ، د يتيم پزه ويني سي .
 چي ولاړسې تر بلخه ، درسره ده خپله برخه .
 چي وويشت نه سي ، خبر به نه سي .
 چي وې غواړي په خوله ، نو خورې به يې په څه ؟
 چي هوس دی ، دغو نه بس دی .
 چي ئې ياد کړې په ورکتوب ، هېر به يې نکړې په زور توب .
 چي ئې زده کړې پر پېکي ، هير بې نه کړې پر ننگې .
 چي يو واهم ، بل په رنگېرې .
 چونه انا راولی ، چي سر ئې په کتو کي پرې کي .
 چيري دي واهم ، چيري دي ډب خيري .
 چي چېرې بنه هلته شپه .
 چي مړ شي ، هغه پر شي .
 چي زور شي ، څه ترې جوړ شي .
 چي درومي ، څه به مومي .
 چي نه وي آدم خان ، تل به يې مري اونبان .
 چي څنگه منځ ، هماغسې څپېره .
 چي عقل يې کم ورکړ ، تل يې غم ورکړ .
 چونگېنه له ماره سره تله ، په منځ دوه ځايه سوه .
 چي چېرې ډب وي ، هورې ادب وي .
 چي راشي قضاړندې شي بينا .
 چي يارانه په شفتال و شوه ، نو بيا گرانه ده .
 چرگ دې يم خو حلالوې به مې نه .
 چي خوب درشي بالبت نه غواړي ، چي زړه مين شي بنايست نه غواړي !

خاندۀ خاندۀ ، بنه کور دي اوډلی دی .
 خان صاحب ! يو تار ورېنم نه خوړ ، لس زره افغانی يې وخوړلې .
 خاوره د خُسر د کوره اخیستل کيږي .
 خبر د خدای لپاره ، لوړه د ورور له پاره .
 خبره تر خبري پوري يادېږي .
 خبري کي افغانې کوي ، نې پلار نه يې ادې کوي .
 خبري زده کړه بيا يې وکړه .
 خبري ډيري ، سر ئې يو .
 خبري بنې کوي . لکۍ يې کږې کوي .
 خپل سر په خپله نه خريل کيږي .
 خپل عمل د لاري مل .
 خپل عېب د اوږو مېنځ دی .
 خپل که دي مړ کي ، و لمر ته دي نه غور ځوي .
 خپل کور ، يا خپل گور .
 خپل پر تنگسه په کار دی .
 خپل دا په نس ، د بل دا په وس .
 خپل به دي وژروي ، پردی به دي وخنډوي .
 خپل به ازارسي بېزاره کيږي نه .
 خپل دا مي خپله کې ، که د بل دا مي هم خپله کې .
 خپل ځان دي ساته ، بل ته مه وايه چي غله .
 خپل مال تر سترگو لاندي بنه دی .
خپل وطنه ، گل وطنه !!!
 خپل خپل ، پردی په ډيرو نارو خپل .
 خپل خپل وپېژنه ، پردی پردی .
 خپله خوله هم کلا ده ، هم بلا .
 خپله پښه ، خپله پښه پېژني .
 خپله خوله په بل نه وچيږي .
 خدای د کراري مل دی .

خدای په ریښتیا خوښیږي.

خدای د حق ملگری دی.

خدای شړلی نه سمیږي.

خدای وهلی د خلگو څخه نه شرمیږي.

خپله لاسه گله لاسه.

خدای دي په هغو پوښتنه چي لري یې.

خدای او پاچایې راكوي، شیخ میر یې نه راكوي.

خدایه لوی می کې، لویی رامه کې.

خدایه لویه اما وساتې بې زویه.

خدای وایې ته حرکت کړه، زه به برکت کړم.

خر پرلارکه، خپله چارکه.

خر په پالانه نه درنیږي.

خر په اته، کوټې یې په شپېته.

خـ ر په و هـ ل و ن ه آس کیږي.

خر نه دی کچردی، په پوري د خره سردی.

خر چي ترخره پاته شي، غوړ یې پرېکه.

خر چي پردانه مړ سي شهید دی.

خر چي تر مکې ولاړ سي هغه خر دی.

خر له باره ولوېدی، دگوزو ونه لويده.

خر و ځان ته حیران و، خاوند یې بارته.

خر هغه دی ځ ل ئې ن و ی دی.

خره ته دي خدای ښکر نه ورکوي، که ورکي د غویو نسونه به څیږي کي.

خره ته ئې ویل زوی دي وشو؟ ده ویل څه ئې کوم هغه به خپل بار وړي، زه به خپل

خلگ په لیوني پوري ځاندي، لیونی په خلگو پوري.

خر سپی د شرمین/لبوه varg وروردی.

خوار په خپله خواري نه شرمیږي.

خوار تلتنک/پرستنه نه درلوده، چي پیدائې کړ، تر غرمې پکښي پروت و.

خوار کبرجن د خدای دښمن دی.

خوار خدای کرې ، سپی چا کرې ؟
 خوار سپی ، ابلک ئې سپی .
 خوا رکبرجن ، زور زناکار خدای نه بښی .
 خواره وږې ، څه به وخورې د سوي دسپری .
 خواره بازاری ، هغه ته هغه خواری .
 خواره سپی مکاری . چي هم جنگ کوي هم ژاړې .
 خواره کې هغه مینځه ، چي د مینځي کونه مینځي .
 خواره سپی چرگي . چي له خیاله مستک نه خورې .
 خواره هغه کرې چي گاللاي شي ، بوره هغه کرې چي ژړای شي .
 خواري لوي تخت به زه درکرم ، بخت دي خدای .
 خواري دمرو په شا ده .
 خواره د رنگه خوړل کيږي .
 خوري تخت به زه درکرم ، بخت دي خپل دی .
 خوريپي د ماما د ميني دښمن دی .
 خوري سورسک majsbröd تېغ rapa د پلاو باسې .
 خوشي خواري ، دلورپه لمسي .
 خوله په غاښو ښايسته وي .
 خوله دي خپله ، گل په وله .
 خوله په ممیزو/کشمشو مه امخته کوه .
 خوله چي اموخته شي ، آس نه دی چي قبضه شي .
 خونه که مي وسوه ديوالونه خو ئې پاخه دي .
 خېښي په خوښي ، سودا په رضا !
 خواره چې مړه سوه ، نو مړه سوه .
 خپله ژبه هم کلا ده ، هم بلا .
خپل عمل د لارې مل .
 خپل عیب داوږو منځ ، د بل عیب د پارو منځ .

د اهار لمرته خسر نشي ټينگېداى.
 د اوبو خروار دى په گوته بسوريږي.
 د اباسيند نه اوبه غواړې تږى نه يې.
 د اوبو نه کوچ اوباسي.
 د اوبن دشا وړى ده.
 د اهار لېوه دى.
 دا څه ډول سړى دى!
 داسې دى چې په ژبه خلك ختي.
 دا وړى نه شړى كيږي!
 د اور سوي په اور رغيږي.
 د اغزو taggar په پولې مې شپه وه.
 دا غزو په لښتو يې وهي.
 د اوبن په شا سپوردى.
 د اجل نه مخکې مري.
 دا گز دا ميدان.
 د باز falken له ځالي باز پاخيږي.
 د باران نه پاخي/ولاړشو د دناوې لاندې کښيناست.
 د بوسو لاندې اوبه مه تېروه.
 د بادام په شان مې زړه سوري سوري دى.
 د بيزو پرهاړ/زخم دى.
 د بل په اوږو مياشت گوري.
 د بل په اوږو يې لاس ايښى دى.
 د باد په نيلى سوردى.
 د باغوان لاس گل دى.
 د باران تور مخى دى.
 د بنو/باغو څښتن په آرامه نه وي.
 د پردي زوى نه خپله رنده او گوډه لور بڼه ده.
 د پاچا صاحب باز دى په ډيران چرگوري نيسي.
 د پخلا دښمن نه ځان ساته.

- د پاچ انزدیکت او ردی .
- د انسان مخ دخدای له نوره دی .
- د پیشو د وژلو شپه ده .
- د بلي ونې سوري ته نیالگی نه غتیږي .
- د بل سوری پرې شوی .
- د بدو به بد زیږي/مومي .
- د بل په غاړه چاره تېره کوي .
- د انا اوگره ده په څکلو خلاصه شوه .
- د انځرگل شوې .
- د اولاد بد چاته نه بنسکاریږي .
- د گوروان پخپله غوا نظر وي .
- د پاسه بڼه رنگین دی دننه یې زرگی خوړین دی .
- د بې صبره دې بیخ ووځي وایي ما ته یې په لمن کښې واچوه .
- د توري شپې غل دی .
- د جمعي مړی شو .
- د جیب نه اوباسه پیسې ورباندې وخوره پتاسې .
- د خیر په غونډۍ ناست دی .
- د خپلې کوتې اوورې په بل اچوي .
- د خړې دومره شیدې دي چې د خپل کوتې یې کیږي .
- د خوشحالی یاران ډېروي .
- د خپلو سره جنگ دنښښې درزدی .
- د خواري کونډې زویه خپلې ډوډۍ ژویه .
- دا حوض/ډنډ pool څو کاسې دی .
- د خره په تندي کې محراب نه وي .
- د خره مینه لغته ده .
- د خوږې گوتې نه نیول کوي .
- د خولې نه یې اور پورته کیږي .
- د خوږ لاس غونډې یې په زړه پورې نیولی دی .
- د خپل لو نه لور مه پتوه .

د خوار ملا په اذان څوك كلمه نه وائي.
 دخپلې گرد ته يې هم نه شپې رسېداى.
 دچراغ لاندې تياره وي.
 د چرگې د نيولو دى.
 د چا دسترگو نه خلى نه اوباسي .
 د چل ياري سر ته نه رسيږي .
 د درواغو منزل لنډ وي .
 د درمند څخه يې ناپاكي زياته ده .
 دوه به سره جوړ شي ددريم به مخ تور شي .
 د ډېروامسا/لكړه ديوگېلې .
 د ځوانۍ يوه نيشه وي هسې نه چې همپشه وي .
 د ځنگل اور دى زياتيري او كميري نه .
 د دوو پښو سپى دى.
 د دښمن په خوږو خبرو مه تېروزه.
 د زمري زړه لري .
 د ړندو د لاس امسا ده .
 د ړندو سترگو اوښكه ده.
 دزمري ورور دى .
 د زمري په خوله كې هم خير غواړه .
 د زورو رمخې ته مه ځه او د آس شا ته مه ځه.
 د سپي په غپ غپ پسې مه د اور په دود په سپى ځه.
 د يو سپي پر گېډه/نس مار تېرشو ويل يې چې په دې مي خوا نه ده بده چې دا يې لاره نه شي.
 د سترگو اغزى دى .
 د زرو قدرت زرگر سره وي .
 د سرو زرو پېزوانه گړنگ زور كړې .
 د شگونه پري نه غښتل كيږي .
 دسپي مرگ د گېډري اختر دى.
 دسلو كالو مور په سلو كالو كې نه خوارېږي .

- د سلو کالو وږي په سلو کالو کې هم نه مریږي .
 د رستم نوم د رستم نه بڼه دی .
 د ښار نه زه راغلم د نرخ خبري ته کوي .
 د سوال د ژوند نه مرگ بڼه دی .
 د سیند نه مري چا گتلي .
 د سلو قصابانو ونډی ده .
 د سیوري ونه خور ما نه نیسي .
 د سوال په اوبو ژرنده نه گرځي .
 د سورناچي یو پف دی .
 د سپي سترگې یې دي .
 د شعر معنا د شاعر په خپته کې ده .
 د شن ه آسمان ږلی /ژلی ده .
 د سر ویښتان یې په کې سپین شول .
 د نغري په غاړه جنت غواړي .
 د سترخوان ته یې مه گوره ، اوچولې/تندي ته یې گوره .
 د شا د کتلو په ځاي مخکې گوره .
 د شپې هر سرې ډاریرې څوک حال وایي او څوک یې نه وایي .
 د پسرلي باران دی .
 د قارون دنیا ده .
 دا د پتي سردی پتي وروسته سورور دی .
 د شیطان په خره سور دی .
 د پیښې نه تېښته نشته .
 د رنگریز ځم دی .
 د حریص کاسه چپه وي خوله یی سپرره وي .
 د ژبې پرهار/زخم نه جوړیږي .
 د غوا دینو وتی دی .
 د غوریو زورد قرتو نه اوباسي .
 د غو رلستوني یی اردی .
 د ښو نه بڼه پیدا کیږي د بدو نه بد .

- د تنگې/ÖRE بيزو نه وه دروپی ځنځير يې وتبستاوه.
 د سپي خوی يې دی.
 د سپي سر يې ترې جوړ کړ.
 د سلو شاباسو نه يوه روپی ښه ده.
 د غلې بلا نه وېره په کا رده
 د سپي په کودي کې يې ور کړه!
 د غم تغري يې غوړولی دی
 د بې اتفاقه خلکو جمع کول دچنگښو تول دی.
 د خپل خره تيز پيژنم!
 د غره هوسی د غره تازيان نيسي.
 د غله لاس چې کور کې ولگيد برکت يې والوت،
 د غله مور په غلا ژاړي.
 د غريب سړي د خيرات په ورځ غوا ورکه وي.
 د شملې گل دی.
 د څاڅکونه سيلاب جوړيږي.
 د غنمو له رويه څوز هم اوبه کيږي.
 د فيل په غوړ کې ويده دي.
 د صبر ميوه خوږه ده.
 د قربان نه دې معلوميږي چې چرسې يې.
 د کبر کاسه نسکوره د.
 د کور گټه د لاهور گټه ده.
 د کور په کار د کور ميرمن ښه پوهيږي.
 د تورې پرهار به جوړشي د ژبې پرهار نه جوړيږي.
 دوست به دې وژروي دښمن به دې وځنډوي.
 د خوار به په حلوا کې غاښ وتلی وي.
 د پردي کلي ناوي ښايسته وي.
 د خره لغته ،ملنډه/مسخره وي.
 دروغ د ايمان زيان دي.

د زمري غار بې هډوګو نه وي .
 د عقل وړې نشته د دنيا مور .
 د نوي منګي اوبه خوږې وي .
 دوه غوايي چې بڼګر په بڼګر شي زيان يې د بوټو کانو وي .
 دوه غوايي چې بڼګر په بڼګر شي ، زور يې د وښو پرخوا وي .
 درياب په لوټه نه خړېږي .

درياب د سپي په خوله نه مردار يږي .
 د غنمو له رويه زوزهم اوبه کيږي .
 د صبر مېوه خوږه وي .
 د ډوډۍ په قدر وړي پوهېږي .
 دوست هغه دی چې په سخته کې دې په ښه در شي .
 د لاس ګوتي په يوه اندازه نه دي .
 د شپې پای سپېدې راختل دي .
 د خره مړينه د سپي اختر وي .
 دوستي په ليري والي کې ښه وي .
 د ګور شپه په کورنه کېږي .
 د نادیده چې لوروشوه په بڼګرولو/مچولو يې مړه کړه !
 د نرد زوی ژر په ځانګو کې معلومه وي .
 د زړه زړه ته لار وي .
 د ډول رغ ليري بڼه ځي .
 د غله ځای په غره کې هم نه وي .
 د مور په نس کې چانه دي زده کړي .
 د بل په ايمان سرې جنت ته ننه ځي .
 دنيا په امېد خوږه کېږي .
 د بې عقلۍ علاج نسته .
 د سيال خواږه پور دي يا پېغور .
 دنن کار سبا ته مه پرېږده .
 د بل په لاس مار هم مه وژنه .

د لاس تښاکي مرغلري دي .

ډبره چې چېرې پرته وي هورې درنه وي . .
ډبر سفر وکړه چې خاموالی دې پوخ شي

ړوند له خدایه څه غواړي ، دوی سترگې
ړنده سترگه څه ویننه څه ویده!؟

رڼا سترگې پټوي
زه درنه پزه پرې کوم ، ته را نه پېزوان غواړې!؟

زه دي باغ نه وینم ته وایې تارو درغی!
زه دي پېری نه منم ، ته مُریدان نیسې .

زړه ښځه په تگ معلومه وي
سپین ویل ترخه وي .

سور سپی هم دلېوه وروردی .

سترگې له سترگو شرمېږي .

ښځه دکور ډېوه ده .

ښه خوی به دې سلطان کړي بد خوی به دې په ځان پورې حیران کړي
ښځې چا مرکو ته نه دي بېولې .

ښځه دځان په خوښه که دجهان؟

غوا توره شیدې یې سپیني .

غر پر غره نه ورځي انسان پرانسان ورځي

غوټه چې په لاس خلاصېږي غاښ ته یې څه حاجت دی .

غونبه چې دې د پيشي په خوله ورکړه ، نو يې ساتې له چا ؟

که تا ويل چې زه يم او ما ويل چې زه يم ، نه به ته يې نه به زه يم ، او که تا ويل چې ته يې
 او ما ويل چې ته يې ، هم به زه يم هم به ته يې!
 که روپۍ وره ده خو په تول پوره ده .
 که ولي نه يم خالي هم نه يم .
 کله کله د سپري په بې خيري کې هم خير وي .
 که برج نه شو کدانه خو به شي .
 کوم کار چې په صلاح وي ورکه يې بلا وي .
 کوتره له کوترې سره او باز له بازه سره .
 که نن پر ما سبا پرتا!
 که غواړې چې رسوا نه شي ، له ټولني سره همرنګه شه .
 که غل نه تښتي ، مل دې وتښتي .
 کارګه د زرکې تګ کاوه خپل يې هېر شو .
 که غرلوړ دی پر س رلار لري .
 که شپه تياره ده خو منې/سبب په شمار دي .
 کله ، کله له رانده هم لکړه لوېږي .
 که جنگ نه کوي لکۍ خو بېره نيسه . که جنگ مه کوي لو ډېره اخله!
 کور بار تر منزله نه رسېږي .
 کلاله وکړه ، خپله سياله وکړه!

هُلبي خارنه وي .

گيـله له خپله کېږي .

له غرونو لوېدلي به پورته شي، خو له زړونو لوېدلي به پورته نه شي!
 له كلي ووزه خو له نرخه يې مه وزه .
 له قامه سره يې خوره، له قامه سره مره .
 لمر په دووگوتو نه پټېږي .
 له بارانه تښتېدم، تر ناوې لاندې مې شپه سوه .
 لوی مې کړې لويي مه راکوې .
 له پخلا شوي دښمنه ځان ساته .
 لعل په ايرو کې نه پټېږي .
 له لوږې مړشه خو د سوال خواړه مه خوره .
 له آزاره چا بازار نه دی موندلی !
 له يوه لاسه ټک نه خپږي .
 له وچو سره لاندې هم سوځي .
 مېړه مړ کړه، خو مېړانه يې مه وژنه!
 مېړونه غرونه دي، ښځې يې اړمونه دي .
 مرغان هم هغه سره گرځي چې ښې يې سره لگېږي .
 مرغۍ په خپلو ښو ښه ښکارېږي .
 مينه رنده ده .
 مېلمه د خدای (ج) دوست وي .
 مړی چې خدای شرموي، پر تخته يې معامله گډه وډه شي .
 مار خوړلی له تور پړي/رسی هم وېرېږي .
 مار ته په لستونې کې ځای مه ورکوه .
 نړۍ ليدونکي ډېر درواغ وايي .
 وزه (بزه) چې بام ته وخپږي، لېوه ته هم ښکښل کوي .

وزه په خپل بڼکر نه درنیري.
 وربندارې په لېورو ساتلې وي
 وروستی ورځ نامرده وي.
 ورور که د ورور له کوره خپه وځي ، خو په هدېره کې ورسره یو ځای د پلار پر قبر
 شناختې دروي.
 مال خپل ساته ، همسایه غل مه نیسه .
 هرگردی شی غوز/مغزنه لري .
 هرکاره سپری هیڅ کاره دی.
 هیڅوک هم نه وایي چې زماد غرکې خوندد دی.
 هغه خراغ چې دکور لپاره روا دی ، د جومات لپاره ناروا دی.

یو بام دوې هواوې!
 یوه بلا بلي بلا ته وایي چې بو!
 یو به مړ نه شي بل به مور نه شي .
 یو ځان شرموي بل کام شرموي .
 یو بنار دوه نرخه !
 یو لاس دي خدای و بل ته نه اړ باسي .
 یاد مي ته کړه مور به مي خدای کړي .
 یار تر کوڅه تېر کړه رنگ یې هېر کړه .
 یا نه ځم یا منډي وهم!
 یتیم ته یو نس مستې هم پسرلی دی .
 یار مېلې لره ، دوست تنگی لره!
 یارانه پته جاله!